

Möjligheter och hinder i den internationella

klimatpolitiken efter Kyoto

- en fallstudie av den amerikanska positionen

"But Dad, you always played on it, why can't WE?"

© Lawrence Moore

Camilla Funke

”Statsvetenskapliga miljöstudier: från det lokala till det globala”, 5 p, augusti 1999

Kursledare: Sverker Carlsson
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs Universitet

INNEHÅLL

FÖRORD	2
1. INLEDNING	4
2. BAKGRUND	5
3. AMERIKANSK KLIMATPOLITIK – NÅGRA NEDSLAG	7
REFERENSER	10
ÖVRIGA INFORMATIONSKÄLLOR	11

Omslag: Lawrence Moore

För övriga **bilder** ansvarar författaren, om ej annat anges.

Kontaktinformation:

Camilla Funke
Spaldingsgatan 1
412 59 Göteborg
031 – 16 21 02
E-post: cafu0002@student.gu.se

FÖRORD

I år är det sju år sedan FN:s ramkonvention om klimatförändringar upprättades och undertecknades av världens länder i samband med den stora miljökonferensen i Rio de Janeiro - en klar signal om att världssamfundet började ta hotet om framtida klimatförändringar på allvar. Det dåvarande vetenskapliga underlaget pekade på att människans utsläpp av växthusgaser kunde ha en negativ inverkan på klimatet i framtiden. I dag är de flesta forskare eniga om att mänskliga aktiviteter, genom den ökade förbränningen av fossila bränslen, faktiskt redan förändrar det globala klimatet, med ödesdiga konsekvenser som följd för både naturliga ekosystem och mänskliga samhällen.

En pojke i Honduras räddar sina tillhörigheter ur spillrorna efter orkanen Mitch. Foto: Mia Drake Brandt/U.S

Året som gick var det varmaste meteorologerna registrerat sedan de globala mätningarna började för 140 år sedan. De höga temperaturerna ledde bl a till en omfattande utslagning av en stor del av världens korallrev. I Kina översvämmades stora landområden. Parallellt med den senaste klimatkonferensen i Buenos Aires svepte orkanen Mitch över fem centralamerikanska länder och lämnade 1 miljon hemlösa och 11 000 döda människor efter sig. Enstaka händelser utgör inga bevis på att jordens klimat är i förändring, men kan vara tänkvärda påminnelser om i synnerhet de fattiga ländernas sårbarhet för framtida extrema klimatfenomen.

De internationella förhandlingarna inom området har jag, i egenskap av internationell sekreterare i Fältbiologerna tillika student på miljövetarprogrammet på Göteborgs universitet, sedan några år tillbaka fått möjlighet att studera direkt på plats. Till klimatkonferensen i Kyoto 1997 reste jag som ungdomsrepresentant i den svenska regeringsdelegationen. Syftet med detta har varit att skaffa tillräckligt med kunskap för att på olika sätt kunna sprida information till andra intresserade som inte själva haft möjlighet att närvara, samt att integrera erfarenheterna från denna internationella miljöpolitiska process i en utbildning inriktad på globala miljö- och utvecklingsfrågor. Många av de insikter och slutsatser som i uppsatsen presenteras utan referenser är således mina egna och kan inte hänvisas till någon specifik källa. Eftersom jag genomgående använt mig av engelskspråkigt material utan etablerade svenska översättningar vill jag därför här ta tillfället i akt att be om överseende med eventuella språkliga klumpigheter.

Under dessa konferenser har jag, tillsammans med andra studenter, dagligen publicerat interaktiva rapporter i form av texter och bilder från förhandlingarna. Dessa rapporter finns arkiverade under Fältbiologernas hemsida på Internet (se adress under "Övriga informationskällor").

Jag vill tacka Miljödepartementet, Naturvårdsverket, Miljösektionen vid Chalmers och Göteborgs universitet, Folke Bernadottes Minnesfond samt Fältbiologerna för det stöd och förtroende jag fått att följa förhandlingarna så här långt. Jag vill också tacka Maria Ivarsson (student på miljövetarprogrammet som också deltog på den senaste klimatkonferensen i Buenos Aires i november 1998) för konstruktiva diskussioner, Sveriges chefsförhandlare i klimatfrågor ambassadör Bo Kjellén för pedagogiska förklaringar av förhandlingstekniska problem, tekn dr i fysisk resursteori Christian Azar för hjälp med faktaunderlag, docent i praktisk filosofi Christian Munthe för klagörande samtal samt min handledare i statsvetenskap doktorand Sverker Carlsson.

Göteborg den 2 augusti 1999

1. INLEDNING

Den här uppsatsen har tillkommit i samband med den sommarkurs i miljöpolitik som gavs vid statsvetenskapliga institutionen för första gången sommaren 1999. Uppsatsen söker besvara ett antal frågeställningar vilka utgår från artikeln ”Do International Agreements Really Work?” i kursboken Green Planet Blues – Environmental Politics from Stockholm to Kyoto, Westview Press, Boulder 1998. Artikeln, skriven av Ruth Greenspan Bell, publicerades ursprungligen i Weatherwane, ett digitalt forum om global klimatpolicy administrerat av Resources for the Future (RFF), en religiöst och partipolitiskt obunden amerikansk forskningsorganisation.

Frågeställningarna som behandlas lyder som följer:

Bells diskussion om utmaningarna i problemet med klimatförändringar fokuserar på USA. Är de barriärer hon har identifierat i fallet USA generaliserbara eller unika för det landet? Hur kan vi förklara att USA har spelat en ledande internationell roll i ozonsamarbetet men släpar efter andra nationer i klimatfrågor? Är effektiv internationell handling möjlig med USA i denna roll? Om inte, vad krävs för att reducera det amerikanska motståndet mot kraftfulla globala åtgärder i klimatfrågan?

I denna uppsats kommer jag att beröra dessa frågeställningar i ett enda sammanhållande kapitel, som diskuterar USA:s roll vad gäller olika hinder och möjligheter för ett fortsatt internationellt samarbete mot klimatförändringar. Förhoppningsvis kommer detta att ge åtminstone vissa förslag till svar.

2. BAKGRUND

I samband med FN:s miljökonferens i Rio de Janeiro 1992 undertecknades Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar, klimatkonventionen. Sedan dess har de länder som skrivit under konventionen, konventionens *parter*, träffats ett antal gånger på så kallade *partskonferenser* eller Conferences of the Parties (COP:s), för att komma överens om olika tillägg eller handlingsplaner. I samband med det tredje uppföljningsmötet (COP3) i Kyoto 1997 lyckades man förhandla fram ett juridiskt bindande avtal för minskningar av utsläppen av sex olika växthusgaser, varav den viktigaste var koldioxid.¹ I detta så kallade Kyotoprotokoll ska ett antal industriländer minska sina utsläpp med i genomsnitt 5,2 % från 1990 års nivå under perioden 2008 – 2012.² Den senaste förhandlingsomgången, COP4, gick av stapeln i Buenos Aires i november 1998 och resulterade i en tvåårig handlingsplan med syfte att påskynda arbetet under konventionen och underlätta uppfyllandet av åtagandena i Kyotoprotokollet.³ Huvuduppgiften för förhandlingarna i Buenos Aires var egentligen att fastställa Kyotoprotokollets styrande mekanismer: handel med utsläppsrättigheter, gemensamt genomförande ("Joint Implementation") samt "mekanismen för ren utveckling" (Clean Development Mechanism", CDM). Parallellt med detta fördes diskussioner om möjligheten för ett land att tillgodoräkna sig naturliga upptag av koldioxid i framförallt skog, så kallade "sänkor", för att möta sina åtaganden. Men dessa resonemang mötte skarp kritik från framförallt utvecklingsländer och miljöorganisationer, som avfärdade förslagen som så kallade "kryphål", eller olika sätt för industriländerna att smita undan den historiska skulden och det framtida ansvaret för huvuddelen av utsläppen av växthusgaser. Inga klara beslut har ännu fattats i frågan, men dessa mekanismer kommer att bli föremål för intensiva diskussioner i de fortsatta förhandlingarna. Enligt agendan ska regler och riktlinjer för mekanismerna fastställas senast i samband med det sjätte uppföljningsmötet år 2001 (den femte FN-konferensen, som planeras till Bonn i oktober 1999, kommer att ha karaktären av arbetsmöte och i huvudsak förbereda besluten inför detta).

WWF dramatiserar handel med koldioxidutsläpp under klimatmötet i Buenos Aires.

En annan kritisk fråga i förhandlingarna har gällt åtagandenas tillräcklighet, och vem som ska ta ansvar för utsläppsminskningar på längre sikt. De flesta parter är överens om att åtagandena i Kyotoprotokollet inte är tillräckliga för att undvika framtida klimatförändringar. FN:s klimatforskarpanel, Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), menar att de totala utsläppen måste minska med 60-80% under det närmaste seklet. Det finns en oro för en kraftig ökning av utsläppen från u-länderna om dessa inte binds av några restriktioner. USA har

¹ De andra gaserna är metan, dikväveoxid, HFC och FC-föreningar (fluorkarboner) samt svavelhexafluorid.

² Officiellt dokument FCCC/CP/1997/7/Add.1

³ Officiellt dokument FCCC/CP/1998/L.23

t ex som villkor för sitt fortsatta deltagande ställt krav på ”meningsfullt deltagande” från u-ländernas sida. För att undvika storskaliga klimatförändringar behövs bortom de första målåren 2008-2012 troligen ett aktivt deltagande från alla länder, men man har sagt att hänsyn ska tas till u-ländernas begränsade förutsättningar och möjligheter till utveckling. Det innebär bl a en ökad tillförsel av teknik och finansiella resurser från i-länder till u-länder, för att de senare ska kunna möta sina åtaganden. Dessutom måste i-länderna först visa att de klarar sina åtaganden (att innan den första åtagandeperioden arbeta fram klara påföljdsregler som krav på rapportering och uppfyllande av utsläppsmål är i detta sammanhang en fråga som kan antas få ökad betydelse). Men även om u-länderna i dag inte har några formella åtaganden är det fritt fram för de länder som vill att förbinda sig till så kallade *frivilliga åtaganden* (voluntary commitments), något som Argentina och Kazakstan beslöt sig för under mötet i Buenos Aires. Frågan är emellertid känslig och föremål för het debatt i u-landsgruppen, då vissa känner oro inför en ny slags ’miljökolonialism’ från i-ländernas sida (Agarwal och Narain, 1998) medan andra ser fördelar och möjligheter till utländska investeringar i projekt för utsläppsminskningar.

Argentinas president, Carlos Menem, direkt till höger om mannen i uniform, anländer till konferensen i Buenos Aires.

3. AMERIKANSK KLIMATPOLITIK – NÅGRA NEDSLAG

Amerikansk klimatpolitik på den internationella miljöpolitiska arenan har sedan konferensen i Kyoto och den historiska tillkomsten av det unika protokoll som för första gången innehöll krav på juridiskt bindande utsläppsminskningar av klimatpåverkande växthusgaser (av vissa beskrivet som ett diplomatiskt mirakel, se t ex Nature, 1997) mest handlat om spekulationer kring landets eventuella signering respektive ratificering, och därmed slutliga acceptering, av protokollets innehåll och implikationer.

Efter hårda internationella påtryckningar tillkännagav i alla fall USA:s chefsförhandlare Stuart Eizenstat i sitt tal till konferensen i Buenos Aires den 12 november 1998 att USA skulle bli det 60:e landet att signera Kyotoprotokollet, som blir juridiskt bindande först när minst 55 länder, ansvarande för minst 55 % av utsläppen, har signerat och dessutom ratificerat avtalet. Samtidigt försäkrade pressmeddelanden från United States Information Agency (1998) att undertecknandet visserligen innebar ett fortsatt aktivt amerikanskt deltagande i det fortskridande arbetet med de olösta frågorna från Kyoto, men att detta inte på något vis skulle ses som en förpliktelse för Förenta Staterna att börja genomföra protokollet.

Stuart Eizenstat

Den synbara ovilja till krafttag mot klimatförändringar som USA uppvisat i klimatfrågan kan möjligtvis verka förvånande, mot bakgrund av det aktiva ledarskap som den amerikanska administrationen visade prov på i arbetet bakom tillkomsten av 1987 års Montrealprotokoll reglerande produktion och utsläpp av ozonnedbrytande ämnen (Benedick, 1998). Förklaringen ligger troligtvis i flera olika, och sinsemellan samverkande, faktorer. Förhandlingarna bakom Montrealprotokollet rörde ett specifikt problem, och syftade till att eliminera en någorlunda avgränsad utsläppskälla. Den samordnade internationella responsen mot klimatförändringar är rent allmänt en mer komplicerad och kostnadskrävande process. Det handlar om en fundamental omställning av hela det globala energisystemet, liksom genomgripande förändringar av de livsstils- och konsumtionsmönster som givit upphov till problemet. Detta torde involvera långt fler aktörer och innebära avsevärt högre kostnader för anpassning och motåtgärder. Till skillnad från den relativt enkla, industriellt orienterade utfasningen av ozonnedbrytande ämnen kräver åtgärder mot klimatförändring mer samhälleligt inriktade handlingsprogram. Enbart tekniska lösningar får svårt att räcka till. Förändringar av attityder, levnadsmönster och konsumtionsvanor kommer att bli avgörande. Att tydliggöra hotet om klimatförändringar torde vara av central betydelse då problemet till sin natur är diffust. Information och utbildning verkar vara viktiga verktyg för att skapa politiskt handlingsutrymme för de omfattande förändringar som kommer att krävas.

Därutöver befinner sig USA, med 4 procent av världens befolkning, 22 procent av världens välstånd och mer än 25 procent av de globala utsläppen av växthusgaser, i en unik position i de internationella förhandlingarna mot klimatförändringar. Alla bedömare är överens om att landets aktiva medverkan är helt avgörande för fortsatta förhandlingar. Detta erkändes också av president Clinton i ett öppningsanförande till en av Vita Huset arrangerad konferens om klimatförändringar på Georgetown University i Washington 6 oktober 1997, knappt två månader innan Kyotomötet: "If we expect other nations to act on the problem, we must show leadership". Men prognoser har också visat att även om USA tillsammans med andra industriländer för närvarande innehar toppositionerna i den globala utsläppsligan, är utvecklingsländerna med folkrika nationer som Kina och Indien i spetsen på god väg uppför stegen. Och det är mot denna bakgrund som Clinton i samma tal kallar på "meningsfullt deltagande" från alla länder, även u-länder, som ett nödvändigt villkor för fortsatt deltagande i processen.

Det nationella motståndet från diverse inflytelserika grupper har också varit starkt emot varje steg som kunnat tolkas som en bit på vägen mot ett genomförande av Kyotoprotokollet. Tidigare under 1997 hade senaten, med röstsiffrorna 95-0, röstat för en resolution, den s k Byrd/Hagel-resolutionen, som deklarerade att Förenta Staterna inte borde underteckna ett klimatavtal om det skadar ekonomin eller misslyckas med att binda utvecklingsländer till åtaganden om utsläppsreduktioner.⁴ Nu lyckades inte amerikansk diplomati att i de sista svettiga förhandlingstimmarna i Kyoto få konkreta åtaganden från u-länderna inkluderade i det resulterande protokollet. Men alltsedan dess har debatten varit intensiv rörande ett antal centrala frågor som ansetts nödvändiga att uppfylla innan USA kan ratificera protokollet. Förutom frågan om u-ländernas åtaganden rör det också vilka regler, riktlinjer och begränsningar som ska gälla för de olika mekanismerna i protokollet - handel med utsläppsrättigheter, gemensamt genomförande ("Joint Implementation") samt "mekanismen för ren utveckling" (Clean Development Mechanism", CDM). USA:s förhandlingslinje är största möjliga flexibilitet i genomförandet, d v s fri handel och inga begränsningar för åtaganden genomförda i andra länder, för maximal kostnadseffektivitet. Men många u-länder, med stöd av flertalet internationella miljöorganisationer, upplever detta som ännu ett sätt för i-länderna att undvika åtgärder på hemmaplan. EU har i förhandlingarna hittills intagit en slags mellanställning med förslag om kvantitativa begränsningar, s k procentuella "tak", för användning av dessa mekanismer.

I dagsläget finns inga tecken på att en amerikansk ratificering av protokollet skulle vara nära förestående. President Clinton har också gjort klart att han inte kommer att vidarebefordra Kyotoprotokollet till senaten innan frågan om "meningsfullt deltagande" från u-ländernas sida har lösts på ett tillfredsställande sätt (pressmeddelande från Vita Huset, 14 november 1998). Hur detta s k "meningsfulla deltagande" ska tolkas är en öppen fråga: förslag har innefattat allt från juridiskt bindande utsläppsmål till försäljning av utsläppsrätter genom CDM (Centre for Science and Environment, 1998).

Utifrån en unik position får nog USA:s agerande i arbetet under klimatkonventionen också sägas vara unikt. Inget annat i-land har så hårt drivit kravet om u-ländernas deltagande, ett krav som inte heller finner stöd i vare sig konventionen, Berlinmandatet från 1995 som ledde fram till Kyotoprotokollet eller ens i protokollet självt. Konventionen är tydlig i kravet på att industriländerna måste gå före med att bekämpa klimatförändringarna och de oönskade effekterna därav. Vidare erkänns utvecklingsländernas åtaganden bero av i-ländernas förmåga att uppfylla sina åtaganden om finansiella och teknologiska överföringar.

⁴ Senate Resolution 98, Congressional Record 18 juni 1997

Samtidigt står det klart att en fortsatt förhandlingsprocess är helt beroende av USA:s aktiva deltagande och samarbetsvilja. Men denna process rymmer många svåra utmaningar. Förhandlingarna tycks bli allt mer komplicerade och fokuserade på förhandlingstekniska detaljfrågor. Mekanismerna som utsläppshandel, CDM och JI kräver klara regler och riktlinjer för att inte bli kryphål för länder att slippa från åtaganden, utan de smarta verktyg för kostnadseffektiva lösningar de är tänkta att vara. U-länderna måste förr eller senare inkluderas i processen, men hur – och hur snart? Här kan IPCC:s tredje huvudrapport som planeras till 2001 komma att få en central betydelse som beslutsunderlag, genom förhoppningsvis förbättrad kunskap om hur stora ytterligare utsläppsminskningar som kommer att bli nödvändiga.

Den officiella amerikanska förhandlingspositionen följs noga av en rad olika aktörer, som på olika sätt försöker påverka den nationella linjen efter respektive intressen. En mer detaljerad genomgång av dessa aktörer, deras ståndpunkter och möjligheter att påverka dagordningen, har tyvärr fått lämna utanför denna studie.

REFERENSER

Agarwal, A. och Narain, S. (1998). "Global warming in an unequal world: A Case of Environmental Colonialism". I *Green Planet Blues*, red. K. Conca, M. Laberty och G. Dabelko. Westview Press, Boulder.

Azar, C. och Rodhe, H. (1997). "Targets for Stabilization of Atmospheric CO₂". I *Science* vol. 276, s. 1818-1819.

Benedick, Richard (1998): "Ozone Diplomacy". I *Green Planet Blues. Environmental Politics from Stockholm to Kyoto*, red. K. Conca, M. Laberty och G. Dabelko. Westview Press, Boulder.

Carlsson, S. och Stripple, J (1999): "Alla talar om vädret". Artikel i *Svenska Dagbladet*, 5/6 – 99.

Centre for Science and Environment (CSE). (1998). *The Politics and Agenda of Buenos Aires*. Faktablad inför COP4.

Funke, C. (1998). "Världens länder köpslår om klimatet – framtiden förlorare på FN-mötet i Buenos Aires". I *Fältbiologen* nr 1/99.

Funke, C. och Ivarsson, M. (1999). *Spelet går vidare - en rapport från klimatkonferensen i Buenos Aires, Argentina*. Institutionen för miljövetenskap, Göteborgs universitet.

Funke, C. (1999). *Rättvisöverbäganden i internationella klimatförhandlingar: en diskussion*. Filosofiska institutionen, Göteborgs universitet.

Funke, C. m. fl. (1999). "Klimatfrågan är livsviktig". Debattartikel i *Göteborgs-Posten*, 29/6-99.

Greenspan Bell, Ruth (1997): "Signing a Climate Treaty is the Easy Part; Implementing and Enforcing Agreed-Upon Actions Pose Many Challenges". Publicerad i *Weatherwane*.

Nature. (1997). "Post-Kyoto Agendas". *Nature* 390 (6661), 647 (osignerad ledare).

Radetzki, M (1999). "Skatter kan öka utsläpp". Artikel i *Svenska Dagbladet*, 6/6 – 99.

Schneider, S. (1998). "Kyoto Protocol: The Unfinished Agenda. An Editorial Essay". I *Climatic Change*, vol. 39, s. 1-21.

Toman, M., Tebo, M. och Pitcher, M. (1997). "A Summary of US Positions on Climate Change Policy". I *Weatherwane*.

United States Information Agency. (1998). *FACT SHEET: STATE DEPARTMENT ON BUENOS AIRES ACCOMPLISHMENTS (Conference achieves main diplomatic goals)*.

THE WHITE HOUSE Office of the Press Secretary STATEMENT BY THE PRESS SECRETARY, November 14, 1998.

Global Change. (1997) "US Senators Introduce Resolution on Climate Convention". I *Global Change (Electronic Edition)*, maj –97. Pacific Institute for Studies in Development, Environment, and Security. Washington, D.C.

ÖVRIGA INFORMATIONSKÄLLOR

Att på detta begränsade utrymme nämna mer än ett fåtal av alla de myndigheter, institut, organisationer etc som alla sysslar med olika aspekter av klimatfrågan låter sig naturligtvis inte göras. Men här följer i alla fall ett litet urval av några informationsresurser som jag själv haft stor nytta av under arbetet med att följa de internationella klimatförhandlingarna och den internationella och svenska debatten inom området.

Officiell information:

- Klimatkonventionens kansli: <http://www.unfccc.de/>
- Information Unit for Conventions, UNEP: <http://www.unep.ch/iuc/>
- United States Information Agency :
<http://www.usia.gov/topical/global/enviro/Climate/Climate.htm>
- White House Initiative on Climate Change:
<http://www.whitehouse.gov/Initiatives/Climate/main.html>

Forskning:

- IPCC, FN:s klimatforskningspanel: <http://www.ipcc.ch/>
- CICERO - Center for International Climate and Environmental Research, Oslo:
<http://www.cicero.uio.no/>
- Hadley Centre for Climate Prediction and Research:
<http://www.metogovt.uk/sec5/sec5pg1.html>
- The Climatic Research Unit, University of East Anglia, Norwich:
<http://www.cru.uea.ac.uk/>

Diverse:

- Weathervane, ett digitalt forum om global klimatpolicy: <http://www.weathervane.rff.org/>
- Tiempo Climate Cyberlibrary – klimatförändringar och tredje världen:
<http://www.cru.uea.ac.uk/tiempo/>
- Royal Institute of International Affairs, London:
<http://www.riia.org/Research/eep/eepbp.html>
- Wuppertal Institute for Climate, Environment and Energy: <http://www.wupperinst.org/>

Miljöorganisationer:

- Fältbiologerna: <http://www.faltbiologerna.se/international/klimat/intro.htm>
- Naturskyddsföreningen: <http://www.snf.se/verksamhet/agenda21/vaxthus.htm>
- Greenpeace: <http://www.greenpeace.se/9camp/1climat/index91.htm>
- Greenpeace International: <http://www.greenpeace.org/~climate/>
- Miljöförbundet Jordens Vänner: <http://www.mjv.se/klimat/klimat.html>
- Friends of the Earth: <http://www.foe.co.uk/climatechange/>
- Internationella Försurningssekretariatet: <http://www.acidrain.org/>
- Climate Action Network: <http://www.climatenetwork.org/>
- WWF (World Wide Fund for Nature): <http://www.panda.org/climate/climate.htm>
- The Centre for Science and Environment, New Delhi:
<http://www.oneworld.org/cse/html/cmp/cmp33.htm>
- Environmental Defense Fund: <http://www.enviroweb.org/edf/index.html>

Industri och näringsliv:

- World Resources Institute: <http://www.wri.org/cpi/>
- Global Climate Coalition: <http://www.globalclimate.org/>
- The Science & Environmental Policy Project: <http://www.sepp.org/>
- World Climate Report: <http://www.greeningearthsociety.org/climate/>
- Industriförbundet: <http://www.industriforbundet.se/>
- Timbro, näringslivets tankesmedja: <http://www.timbro.se/>. Ger ut miljönyhetsbrevet Ekvilibrium: <http://www.ekvilibrium.nu/>

E-postlistor:

CLIMATE-L: officiell informationslista från klimatkonventionens sekretariat. Modererad. Som relevant information räknas nyheter, rapporter från genomförda aktiviteter och information inför framtida arrangemang relaterade till arbetet med konventionen, kopior av muntliga framföranden från konferenser och seminarier, länkar till dokument och positionspapper, tips på nytänkbara böcker, rapporter och andra publikationer etc. Prenumerera? Fyll i formuläret för CLIMATE-L på <http://www.iisd.ca/linkages/climate/climate.html>

Nyhetsbrev:

Earth Negotiations Bulletin & Linkages Journal om klimat

Nyhetsbrev med officiellt stöd från klimatkonventionens sekretariat. Texter och bilder. Publiceras av International Institute for Sustainable Development (IISD). Arkiverade rapporter på <http://www.iisd.ca/linkages/climate/climate.html>

Eco - The Climate Action Network Newsletter

Miljörelsernas kritiska nyhetsbrev med texter och bilder som publiceras under varje FN-möte under klimatkonventionen. Arkiverade rapporter på <http://www.igc.org/climate/Eco.html>

Cicerone

Nyheter från klimat- och miljöforskning samt från den politiska arenan. Publiceras av institutet Cicero, Oslo universitet. Rapporter från viktiga internationella möten och konferenser, artiklar om utvecklingen i internationella fora. Prenumerera - gratis? Fyll i formuläret på <http://www.cicero.uio.no/cgi-bin/order/cicerone.cgi>

Global change Electronic Edition

Om klimatförändringar och ozonnedbrytning. Ges ut av Pacific Institute for Studies in Development, Environment, and Security: <http://www.globalchange.org/>